

СТАВОВИ

кривичног одељења Врховног касационог суда око спорних правних питања у вези којих није постигнута сагласност представника апелационих судова (Петроварадин - 25.03.2016. године, Београд – 30.06.2016. године, Ниш – 30.09.2016. године и Топола (Опленац) – 02.12.2016. године)

Петроварадин - 25.03.2016. године

1. Да ли другостепени суд може у седници већа, усвајањем жалбе јавног тужиоца, да преиначи првостепено решење којим је млађем пунолетном учиниоцу кривичног дела изречена васпитна мера, тако што би му била изречена одговарајућа кривична санкција која је законом прописана за пунолетне учиниоце кривичних дела (нпр. казна затвора)?

Другостепени суд не може у седници већа, усвајањем жалбе јавног тужиоца, да преиначи првостепено решење тако да млађем пунолетном учиниоцу кривичног дела уместо васпитне мере изрекне одговарајућу кривичну санкцију која је законом прописана за пунолетне учиниоце кривичних дела (нпр. казну затвора). Ово из разлога што је одредбом члана 81. став 2. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица ("Службени гласник РС" бр.85/2005) која се у смислу одредбе члана 1. став 1. истог Закона има применити у описаној процесној ситуацији, предвиђено да ако првостепеном одлуком није изречена казна малолетничког затвора или заводска мера, другостепено веће може ту казну, односно меру изрећи само ако одржи претрес.

2. Да ли суд трећег степена може укинути другостепену пресуду у ситуацији када је у истом предмету већ једном била укидана првостепена (а не и другостепена) пресуда?

Суд трећег степена је, независно од тога да ли је у истом предмету првостепена пресуда већ једном укидана, овлашћен да једном укине другостепену одлуку и предмет врати другостепеном суду на поновно одлучивање будући да се у овом поступку не одлучује, поново, о првостепеној пресуди него, по први пут, о пресуди суда другог степена и о против ње изјављеној жалби.

3. Да ли првостепени суд може да окривљеног огласи кривим за теже кривично дело (које је описано у диспозитиву оптужног акта) у ситуацији када је овлашћени тужилац у диспозитиву оптужног акта описао све елементе лакшег али и тежег кривичног дела (по правилу је то случај код кривичних дела

квалификованих тежом последицом или истородних кривичних дела), а правно квалификовао описано дело као лакше кривично дело?

Одредбом члана 420 ЗКП одређен је однос пресуде и оптужбе и у складу са тим одредбама суд је везан чињеничним описом дела у оптужби а не и његовом правном оценом. У складу са тиме суд је овлашћен да окривљеног огласи кривим и за теже кривично дело, у односу на правну оцену дела од стране тужиоца, уколико су његови битни законски елементи садржани у чињеничном опису дела из оптужбе.

4. Када се на главном претресу утврди да окривљени није извршио кривично дело квалификовано тежом последицом или тежи облик кривичног дела из оптужбе, већ основни облик тог кривичног дела, а тужилац не мења оптужбу, да ли ће се донети ослобађајућа пресуда за дело из оптужбе или ће се донети осуђујућа пресуда за дело у основном облику које је доказано, односно донети одбијајућа пресуда ако је дело у основном облику застарело?

У ситуацији да се на главном претресу утврди да окривљени није извршио кривично дело квалификовано тежом последицом или тежи облик кривичног дела из оптужбе већ основни облик тог кривичног дела, а тужилац не мења оптужбу, суд неће донети ослобађајућу пресуду за дело из оптужбе него пресуду којом окривљеног оглашава кривим за основни облик дела које је доказано изостављајући из описе дела у изреци квалификаторне елементе који нису доказани и у образложењу пресуде о томе изнети разлоге.

У истој ситуацији уколико је за основни облик кривичног дела наступила застарелост кривичног гоњења, суд неће донети одбијајућу пресуду за то дело него пресуду којом ће окривљеног ослободити од оптужбе за дело које је предмет оптужбе (квалификовано тежом последицом или тежи облик кривичног дела) јер је то и повољније по окривљеног и у супротном не би у потпуности био решен предмет оптужбе.

Београд - 28.06.2016. године

1. Да ли се у скраћеном крив. поступку окривљени може одрећи права на жалбу пре достављања пресуде којом му је изречена казна затвора (чл.510. у вези чл.434. ЗКП)?

Окривљени се у скраћеном поступку, на основу члана 510. ЗКП, може одрећи права на жалбу пре достављања пресуде којом му је изречена казна затвора. У том случају се не примењује одредба члана 434. ЗКП.

2. Да ли оштећени као тужилац, након завршене истраге која је довршена по његовом захтеву за спровођење истраге у смислу чл.603. ЗКП може поднети суду оптужни акт?

Оштећени као тужилац, након завршене истраге која је вођена по његовом захтеву за спровођење истраге у смислу чл.603. ЗКП овлашћен је да након тога суду поднесе оптужни акт. У образложењу овог става Врховни касациони суд указује своју одлуку у предмету Кзз 559/2015 и упућује на у њој изнете разлоге.

3. Да ли је за чињенични опис радње омогућавања транзита код кривичног дела недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи из члана 350. став 2. КЗ довољно да се, уз опис осталих битних елемената к.д., само уз употребу термина "омогућио транзит" наведе да је учинилац својим возилом преузео илегалне прелазнике у месту А (које се налази на територији Републике Србије) и започео њихов транзит до места Б (које је такође на територији Републике Србије) али га је у близини места Б зауставила патрола полиције и лишила слободе ?

За чињенични опис радње омогућавања транзита код кривичног дела недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи из члана 350. став 3. у вези са ставом 2. КЗ, потребно је навести објективна и субјективна обележја кривичног дела, што значи и релацију транзита уз описан психички однос учиниоца у смислу да зна да врши кријумчарење људи у транзиту.

4. Да ли у пракси осталих апелационих судова постоји заузет став о приближној или стриктној граничној количини опојне дроге коју је окривљени неовлашћено држао и при томе је утврђено да је зависник од опојне дроге те преко које количине би морао проистећи закључак да да је та количина сама по себи намењена неовлашћеном стављању у промет те да ли је то количина од 10 гр. хероина, 10 гр. кокаина, 50 гр. марихуане, 10 таблета спида и др. или је то нека друга количина ?

Врховни касациони суд нема изражен став о граничној количини опојне дроге у смислу обележја кривичних дела из члана 246. став 1. и 246а КЗ будући да ова чињеница зависи од оцене суда у сваком конкретном случају.

Ниш - 30.09.2016. године

1. Да ли је законито прибављен доказ и да ли се може користити као доказ записник о претресању стана или просторија када је радња извршена на основу судске наредбе у смислу чл. 156. став 7. ЗКП, али у присуству једног сведока или без сведока, а не два сведока што је законска обавеза и када се на пример као разлог што није обезбеђено присуство сведока претресању наводи да нису могли бити обезбеђени сведоци или један сведок или поједина лица одбијају да буду сведоци и слично?

Радња претресања стана и просторија уз издату наредбу суда и када је по закону обавезно присуство сведока у смислу чл. 156. став 7. ЗКП, изузетно се може извршити у присуству једног сведока или без сведока, само у процесним ситуацијама из чл. 156. став 3. ЗКП, а у другим случајевима, суд ће законитост те радње ценити у смислу чл. 438. став 2. тач. 1) ЗКП, односно да ли се ради о апсолутној или релативној повреди поступка.

2. Да ли је у кривичном предмету првостепени или другостепени суд овлашћен да након извршене провере података у вези рехабилитације и података везаних за њу, а који су засновани на валидним доказима, утврди да су испуњени услови за законску рехабилитацију и то узме у обзир при избору и одмеравању кривичне санкције, а све у смислу одредбе чл. 98 КЗ и чл. 569. и 572. ЗКП?

У току кривичног поступка поступајући суд није овлашћен да утврди да су испуњени услови за законску рехабилитацију и да то узме у обзир при избору и одмеравању кривичне санкције, а у смислу чл. 98, 569. и 572. ЗКП, јер поступање суда у вези законске рехабилитације у смислу чл. 572. ст. 2. ЗКП, подразумева посебну врсту поступка уз учешће претходног изјашњења јавног тужиоца у смислу чл. 572. ст. 3. ЗКП.

Топола (Опленац) - 02.12.2016. године

1. Да ли се ради о производњи опојне дроге у смислу чл. 246. став 1. КЗ када се врши кување сувих чаура мака, што представља макову сламу, и предвиђено је редним бројем 55. Правилника о утврђивању списка психоактивних контролисаних супстанци, на начин да окривљени производи концентрат опијумског мака кувањем чаура мака, који у себи садржи морфин који се налази под редним бројем 71. Правилника о утврђивању списка психоактивних контролисаних супстанци?

Кување сувих чаура мака, што представља макову сламу, искључује постојање кривичног дела једино у ситуацији уколико се та макова слама кува за сопствене потребе, односно уколико наведени материјал није предмет трговине, а у осталим случајевима представља производњу опојне дроге у смислу одредбе чл. 246. став 1. КЗ.

2. Да ли након расписивања потернице за лицем које је правноснажно осуђено на казну затвора може наступити релативна застарелост извршења те казне?

Издавањем потернице од стране надлежног органа, ради извршења казне, прекида се застарелост извршења те казне све док се осуђени не пронађе и не приведе на издржавање казне, с једним изузетком да у међувремену није наступила апсолутна застарелост извршења те казне.

3. Да ли забрана из одредбе члана 453. ЗКП обухвата само правну квалификацију кривичног дела и кривичну санкцију или се односи и на неповољније чињенично стање по оптуженог, без обзира што би се радило о истој правној квалификацији и кривичној санкцији?

У смислу одредбе члана 453. ЗКП у поновљеном поступку не само што се не може изменити правна квалификација и кривична санкција већ се ова забрана односи и на неповољније чињенично стање и чињенични опис радњи извршења кривичног дела по оптуженог.